

Hevosten lääkitysopas

Sisällysluettelo

HEVOSTEN LÄÄKITYSOPPAASTA	3
1. JOKAISEN HEVOSEN ON OLTAVA TIETOKANNASSA	3
2. HEVONEN SAIRASTUU.....	4
3. LÄÄKKEIDEN HANKKIMINEN JA KÄYTTÖ	4
Lääkkeitä ei saa tuoda eikä tilata ulkomailta	5
Lääkkeen käytön on edistettävä eläimen terveyttä ja hyvinvointia	5
Eläinlääkäreitä koskevat lääkevalinta- eli kaskadisäännökset	6
Rokotteiden luovutus.....	7
Raportoi haittavaikutusepäilyistä	7
4. PASSIN LÄÄKITYSTIEDOT – TEURASTUSKIELTO JA EU:N HEVOSLÄÄKELUETTELON LÄÄKEAINEIDEN KÄYTTÖ	7
Passissa teurastuskieltomerkinä.....	7
Teurastuskiellosta riippumatta on joidenkin lääkkeiden käyttö kielletty.....	9
Eläinlääkäri merkitsee EU:n hevoslääkeluettelon lääkkeiden käytön passiin, jos passissa ei ole teurastuskieltoa	10
5. LÄÄKEAINEET HEVOSILLE, JOIDEN TEURASTUS ON SALLITTUA	10
Hevoset, joilla ei ole passia mukanaan	10
Teurastuksen varoaika	11
Tiedonantovelvollisuus, kun myyt tai luovutat hevosen	12
6. HEVOSEN LÄÄKITYSKIRJANPITO	12
Hevonen, joka voidaan teurastaa	12
Tuotantoeläimenä pidettävä hevonen, jolla on teurastuskieltomerkinä.....	12
7. Hevosen teurastaminen	13
Hevosen hyväksyminen teurastettavaksi	13
8. Dopingvaroaika	13
9. Hevosen hävittäminen	14
10. Lääkitsemisen valvonta	14
11. Lainsäädäntö	15
12. Ohjeet ja luettelot.....	15
Liite 1. Hevosen hoidosta vastaavan henkilön muistilista	16
Liite 2. Eläinlääkärin muistilista	17

Ruokaviraston ohje 15509/04

Käyttöönotto 05.03.2019

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Hyväksyjä Sirpa Kiviruusu

Esittelijä Liisa Kaartinen

HEVOSTEN LÄÄKITYSOPPAASTA

Hevosten lääkitysopas on tarkoitettu sekä hevosten omistajille ja haltijoille että eläinlääkäreille. Lääkitysasioiden lisäksi oppaassa käsitellään lääkitsemisen vaikutuksia hevosen teurastamiseen elintarvikkeeksi ja kuolleen hevosen hävitystapoja. Suomessa on viime vuosina teurastettu 1100–1800 hevosta/vuosi.

Tämä versio 15509/04 korvaa vuonna 2016 julkaistun Eviran ohjeen. Oppaassa hevosella tarkoitetaan kaikkia hevoseläimiä ja hevosen virallisesta tunnistusasiakirjasta käytetään termiä hevospassi.

Ohjeen sitovuus

Viranomaisen toiminnan tulee perustua lainsäädännössä määriteltyyn toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Suorat lainsäädäntölainaukset ovat tekstilaatikoissa. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

1. JOKAISEN HEVOSEN ON OLTAVA TIETOKANNASSA

EU:n hevospassiasetus [2015/262](#) edellyttää, että kaikkien Suomessa pysyvästi olevien hevosten on oltava kirjattuina tietokantaan. Tämä velvoite koskee myös kaikkia Suomeen yli 90 päiväksi toisesta EU:n jäsenvaltiosta tai EU:n ulkopuolelta saapuneita hevosia, sekä Suomessa syntyneitä hevosia, joille on myönnetty tunnistusasiakirja eli hevospassi toisessa jäsenmaassa. Ilmoitus tulee tehdä 30 päivän sisällä siitä, kun eläin on tuotu maahan tai sille on myönnetty hevospassi toisessa jäsenvaltiossa. Velvoite ei koske siitosoriita, jotka on tuotu maahan pelkästään lisääntymiskauden ajaksi.

Rekisteröityjen hevosten ilmoitukset tehdään kunkin rodun [kantakirjaa pitävälle yhteisölle](#)¹ tai sellaisen puuttuessa Suomen Hippokselle. Ei-rekisteröityjen hevosten ilmoitukset tehdään Suomen Hippokselle. Lue lisää [Ruokavirasto.fi](#)-sivuilta².

¹ [www.ruokavirasto.fi](#) > viljelijät > eläinten pito > eläinjalostustoiminta > kantakirjaa pitävät yhteisöt

² [www.ruokavirasto.fi](#) > viljelijät > eläinten pito > eläinten merkintä ja rekisteröinti > hevoseläimet

1.1.2016 jälkeen myönnettyjen hevospassien ulkonäkö on yhtenäistetty EU-alueella. Sitä ennen myönnetyt hevospassit ovat edelleen voimassa, jos ne vastaavat sisällöltään nykyisiä vaatimuksia.

Hevospassi on aina oltava viivytyksettä saatavilla siinä pitopaikassa, missä hevosta pidetään. Samoin passin on oltava eläimen mukana kuljetuksen aikana.

2. HEVONEN SAIRASTUU

Hevosen sairastuessa, sille on hankittava asianmukaista hoitoa. Oireet voivat olla merkki myös [vastustettavasta eläintaudista](#)³. Siksi on tärkeää, että eläinlääkäri tutkii eläimen nopeasti oireiden alettua.

Eläinlääkäri päättää eläimen lääkehoidosta yhteisymmärryksessä eläimen omistajan tai haltijan kanssa. Hoidon on oltava eläinlääketieteellisesti tai eläinten hyvinvoinnin kannalta perusteltua. (MMM 17/2014, liite 2)

Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Eläimen sairastuessa sen on saatava asianmukaista hoitoa. Eläimen hyvinvointi ja olosuhteet on tarkistettava riittävän usein. (Eläinsuojelulaki 5 §)

Jos hevosen omistaja, haltija tai eläinlääkäri epäilee hevosen sairastavan [vastustettavaa eläintautia](#), hänen on viipymättä ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai läänineläinlääkärille. (Eläintautilaki 14 ja 15 §)

Hevoselle ei pidä antaa omin päin ihmisen lääkkeitä. Ihmiselle käytettävästä annostuksesta ei voi päätellä hevoselle sopivaa annostusta. Ihmislääkkeiden käyttö johtaa usein teurastuskieltoon. Myöskään toiselle hevoselle aiemmin määrättyjä lääkkeitä ei tule käyttää omin päin.

Silloin, kun lopetus on ainoa jäljelle jäävä vaihtoehto, hevonen pitää lopettaa [asianmukaisilla menetelmillä](#)⁴.

3. LÄÄKKEIDEN HANKKIMINEN JA KÄYTTÖ

Eläimen omistaja tai haltija voi hankkia eläinten lääkintää varten lääkkeitä apteekista tai eläinlääkäriltä. Apteekista voi hankkia reseptilääkkeitä eläinlääkärin reseptillä tai

³ www.ruokavirasto.fi > viljelijät > eläinten pito > eläinten terveys ja eläintaudit > eläintautien vastustaminen ja valvonta > eläintautien luokittelu

⁴ www.ruokavirasto.fi > viljelijät > eläinten pito > eläinten hyvinvointi > eläinsuojelu teurastuksessa ja lopetuksessa

tuotantoeläimille hyväksytyjä itsehoitolääkkeitä ilman reseptiä. Lähes kaikki tuotantoeläimille hyväksytyt lääkkeet ovat reseptilääkkeitä. Ihmisten reseptivapaa lääke voi edellyttää passiin teurastuskieltomerkintää tai merkintää kuuden kuukauden pakollisesta teurasvarojasta.

Lääkkeitä ei saa tuoda eikä tilata ulkomailta

Yksityishenkilöt eivät saa lainkaan tuoda ulkomailta Suomeen lääkkeitä hevosille tai muille tuotantoeläimille. Tämä kieltö koskee myös lääkkeiden tuontia hevosille, joiden passissa on merkintä teurastuskiellosta. Kielto koskee sekä reseptilääkkeitä että reseptivapaita lääkkeitä ja on voimassa myös silloin, kun hevonen on mukana matkalla.

Eläinten lääkintään lääkkeitä ei saa hankkia tai vastaanottaa postin kautta ulkomailta, joten myös internetistä tilaaminen on kielletty. Lääkeväärengökset ovat osa järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa, joten on tärkeää hankkia lääkkeitä vain lainsäädännön mukaisilta tahoilta. Väärengöksissä voi olla väärää vaikuttavaa ainetta, vaikuttava aine voi puuttua kokonaan tai pitoisuus on muuta kuin merkinnöissä on ilmoitettu.

Myös eläinlääkärin oikeutta tuoda lääkkeitä mukanaan muista EU-maista Suomeen tekemään praktiikkaa on rajoitettu lainsäädännössä (lue lisää Valtioneuvoston asetuksesta [1088/2002](#)).

Lääkkeen käytön on edistettävä eläimen terveyttä ja hyvinvointia

Lääkkeitä ja muita eläinten käsittelyssä käytettäviä aineita on käytettävä niin, että ne edistävät eläimen terveyttä ja hyvinvointia. Lääke ja muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine on annettava eläimelle siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläimelle. Tuotantoeläimelle lääke ja muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine on lisäksi annettava siten, ettei eläimestä saatavien elintarvikkeiden turvallisuus tai laatu tarpeettomasti heikkene. Lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen antamisesta ei myöskään saa aiheutua merkittävää haittaa ihmiselle tai ympäristölle. Eläinlääkinnässä käytettäviä laitteita ja tarvikkeita on käytettävä siten, etteivät ne aiheuta eläimelle tarpeetonta haittaa, kipua tai tuskaa, ja siten, ettei eläimestä saatavien elintarvikkeiden turvallisuus tai laatu tarpeettomasti heikkene.

(Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014, 7 §)

Luovuttaessaan lääkkeitä eläimen omistajalle tai haltijalle eläinlääkärin on varmistettava siitä, että eläimen omistaja tai haltija pystyy käyttämään ja säilyttämään lääkkeitä oikein.

(MMM 17/2014, liite 3)

Eläinlääkärin on varmistettava, että omistaja tai haltija osaa antaa lääkkeet oikein, jos kuurin antaminen jää heidän tehtäväkseen. Lihaksensisäiset pistokset suositellaan annettaviksi hevoselle kaulan keskialueen lihaksiin, rintalihaksiin tai takajalan lihaksistoon.

Eläinlääkäri saa määrätä tai luovuttaa lääkkeitä

- vain hevosen omistajalle tai haltijalle ja vain silloin, kun hevonen eläinlääkärin tutkimuksen perusteella tarvitsee hoitoa
- hevosen sairauden hoitoa varten vain, jos hän tuntee hyvin hevosen terveydentilan, kyseisen tallin hevoset tai näistä tehtyjen tutkimusten tulokset

Joidenkin lääkkeiden määrääminen tai luovutus eläinten omistajille tai haltijoille on kokonaan kielletty tai sitä on rajoitettu. Tällaisia lääkkeitä ovat mm. eräät hormonit, pistoksena annettava kortisoni, pääasiassa keskushermostoon vaikuttavat lääkkeet (PKV), alkoholi ja huumausaineet.

- Eläinlääkäri saa luovuttaa suun kautta annettavaksi tarkoitettuja rauhoitusaineita ja yksittäisen annoksen rauhoitusainetta, jota käytetään lihaksensisäisesti kivun lievitykseen hevoselle

Eläinlääkärin on lääkkeiden antamisen tai luovuttamisen yhteydessä, annettava eläimen omistajalle tai haltijalle kirjallinen selvitys eläimille antamistaan ja annettavaksi luovuttamistaan lääkkeitä.

(MMM 17/2014, liite 5)

Tulevien sairastapauksien varalle eläinlääkäri **ei saa luovuttaa eikä määrätä** varoajallisia reseptilääkkeitä, kuten mikrobilääkkeitä.

- Varalle saa kuitenkin luovuttaa loisten häätöön suun kautta tai ulkoisesti annettavia lääkkeitä.

Eläinlääkäriä koskevat lääkevalinta- eli kaskadisäännökset

Hevoselle on ensisijaisesti käytettävä kyseessä olevaa käyttötarkoitusta varten hyväksyttyä lääkevalmistetta. Eläinlääkäri voi valita hoitoon sopivimman lääkeaineen, lääkemuodon ja lääkevahvuuden. Jos hevoselle ei ole saatavissa kyseiseen käyttötarkoitukseen myyntiluvallista lääkevalmistetta, eläimen hoidosta vastaava eläinlääkäri saa omalla vastuullaan hoitaa hevosta kaskadisäännösten mukaisesti:

- a) toiselle eläinlajille tai toiseen käyttöaiheeseen samalle eläinlajille käytettäväksi hyväksytyllä eläinlääkkeellä.
- b) jos kohdan a tarkoittamaa eläinlääkettä ei ole saatavissa, joko Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen myöntämällä erityisluvalla käytettäväksi hyväksytyllä eläinlääkkeellä tai ihmisille hyväksytyllä lääkkeellä.
- c) jos kohdassa a ja b tarkoitettuja lääkevalmisteita ei ole saatavissa, eläinlääkärin reseptin mukaan apteekissa valmistetulla *ex tempore* -lääkkeellä.

(MMM 17/2014, liite 2)

Hevosille sallituista lääkevalmisteista ja lääkeaineista löytyy lisätietoa luvuista 4-5.

Rokotteiden luovutus

Jos eläimen rokottamisesta vaaditaan eläinlääkärintodistus, ei kyseistä eläinrokotetta saa luovuttaa eläimen omistajalle tai haltijalle, vaan eläinlääkärin on itse annettava rokote eläimelle tai rokote on annettava eläimelle eläinlääkärin välittömässä valvonnassa. Eläviä viruskantoja sisältäviä eläinrokotteita ei saa luovuttaa eläimen omistajalle tai haltijalle.
Rabiesrokotteita ei saa luovuttaa eläimen omistajalle tai haltijalle.
(MMM 17/2014, liite 3)

Eläinlääkäri saa luovuttaa rokotteita hevosen omistajalle tai haltijalle vain ensimmäistä rokotuskertaa seuraaviin yksittäisten eläinten uusintarokotuksiin. Eläinlääkärin on tällöin varmistuttava siitä, että eläimen omistaja tai haltija pystyy käyttämään ja säilyttämään rokotetta oikein eikä rokotteen valmisteyhteenvedossa ole rajoitettu rokotteen antoa vain eläinlääkärin tehtäväksi.

Raportoi haittavaikutusepäilyistä

Hevosille käytetyistä lääkkeistä aiheutuvat haittavaikutukset ovat harvinaisia. Eläinlääkärin tai eläimen omistajan tulisi raportoida haittavaikutusepäilyistä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimeaan, joka arvioi tapaukset ja pitää tapauksista rekisteriä.

Taulukko. Esimerkkejä haittavaikutuksista.

Eläimelle	<ul style="list-style-type: none">• yliherkkyysoireet esimerkiksi rokotteesta• kudosärsytys lääkkeen pistokohtaan• mahaärsytys, ripuli, väsymys esimerkiksi mikrobilääkekuurista• bakteerien tai loisten vastustuskyvyn lisääntyminen lääkkeille• yhteisvaikutuksia muiden lääkkeiden kanssa
Ihmiselle	<ul style="list-style-type: none">• yliherkkyysoireet lääkettä antavalle ihmiselle• lääkejäämiä hevosen lihaan tai lihasta valmistettaviin elintarvikkeisiin
Muita vaikutuksia	<ul style="list-style-type: none">• bakteerien vastustuskyvyn lisääntyminen mikrobilääkkeille, jolloin lääke ei enää tehoa

4. PASSIN LÄÄKITYSTIEDOT – TEURASTUSKIELTO JA EU:N HEVOSLÄÄKELUETTELON LÄÄKEAINEIDEN KÄYTTÖ

Passissa teurastuskieltomerkintä

Hevospassiin merkitty teurastuskielto on peruuttamaton ja säilyy hevosen koko elämän ajan. Omistaja voi oman harkintansa mukaan tehdä

teurastuskieltomerkinnän hevosen passiin riippumatta hevoselle annetuista lääkityksistä.

- Eläimen pitäjän tulee ilmoittaa itse tekemästään teurastuskieltomerkinistä myöntävälle toimielimelle 14 päivän sisällä kiellon kirjaamisesta passiin. Tämä tehdään lähettämällä passi tietojen päivitystä varten passin myöntäneelle toimielimelle.

Eläinlääkärin tulee varmistaa ennen kuin hevosta aletaan lääkittää, että hevosen mikrosiru ja passissa ilmoitettu sirutieto tai ennen 1.7.2009 tunnistettujen hevosten muut tunnistetiedot vastaavat toisiaan. Lisäksi eläinlääkärillä on velvollisuus varmistaa ennen tuotantoeläimiltä kielletyn lääkityksen antamista, että teurastuskieltoa koskeva kohta passissa on täytetty. Ellei merkintää ole, eläinlääkärin on lisättävä se passiin ennen teurastuskieltoa edellyttävän lääkityksen aloittamista. Vastuu teurastuskiellon lisäämisestä passin myöntäneen elimen tietokantaan on aina pitäjällä. Pitäjä lähettää passin myöntävälle elimelle, jotta tiedot voidaan päivittää tietokantaan. Vaihtoehtoisesti, jos on kyse Hippoksen tietokannassa olevasta hevosesta, hevosen pitäjä ja eläinlääkäri voivat sopia, että eläinlääkäri merkitsee tiedon Heppa-järjestelmän kautta.

- Kun eläinlääkäri tekee teurastuskieltomerkin, hän mitätöi passissa kohdan, johon merkitään hevoslääkeluettelon lääkitykset.

Taulukko. Esimerkkejä teurastuskiellon aiheuttavista lääkeaineista ja valmistenimistä.

Diklofenaakki (Arthorotec, Dicuno, Voltaren)
Klaritsomysiini (Clarithromycin, Clarium, Klacid)
Kloramfenikoli (Chloromycetin, Oftan Akvakol, Oftan C-C, Oftan Chlora, Oftan Dexam-Chlora, Oftan Kloramfenikol)
Mefenaamihappo (Ponstan Forte)
Metronidatsoli (Flagyl, Metronidazol, Trikozol)
Naprokseeni (Naprometin, Naproxen, Pronaxen)
Pentosaanipolysulfaatti (Cartrophen)
Pergolidi (Prascend)
Piroksikaami (Felden)
Setiritsiini (Alzyl, Cetirizin, Heinix, Histec, Levazyr, Xyzal, Zyrtec)

Vain hevosta, jonka passissa on merkintä teurastuskiellosta, saa lääkittää lääkeaineilla, joiden käyttö tuotantoeläimille on kielletty. Tällaisia ovat esim.

- eräät tuotantoeläimiltä kielletyt lääkeaineet (Valtioneuvoston asetus eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä tai rajoittamisesta eläimille 1054/2014, 4-6 §)
- seuraeläimille tai ihmisille hyväksytyt lääkkeet

Teurastuskiellosta riippumatta on joidenkin lääkkeiden käyttö kielletty

Edes teurastuskiellossa oleville hevosille ei saa käyttää kasvia tai suorituskykyä edistäviä hormoneja tai muita kiellettyjä lääkkeitä:

Lääkkeitä ei saa käyttää eläimen suorituskyvyn keinotekoiseen kohottamiseen, alentamiseen tai ylläpitämiseen. (MMM 17/2014, liite 2)

Eräitä hormonaalisesti vaikuttavia aineita eli estrogeenisesti tai gestageenisesti vaikuttavia aineita sisältäviä lääkkeitä eläinlääkäri saa kuitenkin käyttää yksittäisten hevosten lisääntymishäiriöiden hoitoon, tiineyden keskeyttämiseen sekä lisääntymiseen liittyvään käsittelyyn.

Pistoksena annettavia beeta-agonisteja sisältäviä eläinlääkevalmisteita saa eläinlääkäri antaa hevosille synnytysavun yhteydessä. Suun kautta annettavia beeta-agonisteja sisältäviä eläinlääkevalmisteita saa käyttää hevosille hengitystiesairauksien, sädeluontuman ja kaviokuumeen hoitoon sekä luomisen ehkäisyyn. Pistoksena annettavia beeta-agonisteja eläinlääkäri ei saa luovuttaa hevosen omistajalle tai haltijalle, suun kautta annettavia eläinlääkäri saa sekä luovuttaa että määrätä.

Seuraavien mikrobilääkkeiden käyttö on kielletty kaikille eläinlajeille:

- 1) avoparsiini, vankomysiini ja teikoplaniini
- 2) virginiamysiini
- 3) kolmannen ja neljännen polven kefalosporiinit
- 4) rifampisiini ja rifabutiini
- 5) moksifloksasiini, ofloksasiini, levofloksasiini ja gatifloksasiini lukuun ottamatta hevosten silmätulehdusten paikallishoitoa
- 6) tigesykliini
- 7) mupiroysiini
- 8) telitromysiini
- 9) daptomysiini
- 10) linetsolidi
- 11) kinupristiini-dalfopristiini
- 12) karbapeneemit
- 13) monobaktaamit
- 14) temosilliini
- 15) lipgykopeptidit (televansiini) ja neoglykosidit

(VNa 1054/2014, 11 §)

Edellä lueteltuja mikrobilääkkeitä sisältäviä lääkevalmisteita saa kuitenkin käyttää eläimille silloin, kun kyseisellä lääkevalmisteella on eläinlääkkeenä Suomessa voimassa oleva myyntilupa tai muu kulutukseen luovuttamista koskeva lupa, kuitenkin ainoastaan luvassa mainituille eläinlajeille ja käyttötarkoituksiin. Lisäksi rifampisiinia saa käyttää yhdessä erytromysiinin, atsitromysiinin tai klaritromysiinin kanssa pikkuvarsojen *Rhodococcus equi* -infektioiden hoidossa.

Eläinlääkäri merkitsee EU:n hevoslääkeluettelon lääkkeiden käytön passiin, jos passissa ei ole teurastuskieltoa

Jos passissa ei ole teurastuskieltomerkintää, eläinlääkäri on merkittävä viimeinen hevoslääkeluettelon kuuluvan lääkkeen antopäivämäärä ja käytetyn lääkkeen tai lääkeaineen nimi hevosen passin lääkitykselle varattuun kohtaan.

Hevoslääkeluettelon aineet löytyvät [EU-komission asetuksesta](#)⁵.

- Jos hevosen passissa on teurastuskieltomerkintä, hevoslääkeluettelon lääkkeitä ei tarvitse merkitä passiin.
- Tuotantoeläimille hyväksytyjen lääkkeiden käyttöä ei merkitä hevospassiin, mutta myös omistajan tai haltijan on pidettävä niiden käytöstä lääkekirjanpitoa. Lääkekirjanpidon vaatimukset löytyvät luvusta 6.

5. LÄÄKEAINEET HEVOSILLE, JOIDEN TEURASTUS ON SALLITTUA

Hevoset, joilla ei ole passia mukanaan

Hevospassin on oltava aina hevosen mukana eläintä kuljetettaessa ja pitopaikassa muutoinkin lähietäisyydellä ja helposti saatavilla. Jos hevosen passia ei jostain syystä ole saatavilla hevosta lääkittäessä, hevosen lääkinnässä ei saa käyttää muita kuin tuotantoeläimille hyväksytyjä lääkkeitä.

- Hätätilanteessa on kuitenkin ensisijaisesti huolehdittava hevosen hengen pelastamisesta ja hevosen eläinsuojelullisesti asianmukaisesta hoidosta. Tällöinkin tulisi selvittää, haluaako omistaja säilyttää hevosen teurastusmahdollisuuden. Hätätapausten hoidon jälkeen hoitavan eläinlääkäri on huolehdittava, että hevospassiin tehdään asianmukaiset merkinnät lääkityksestä.

Hevoselle, jonka teurastamista ei ole kielletty, saa käyttää tuotantoeläimille hyväksytyjä lääkevalmisteita. Tuotantoeläimille hyväksytyt lääkevalmisteet on lueteltu [Ruokaviraston verkkosivuilla](#)⁶. Myyntiluvallisten valmisteiden lisäksi voidaan käyttää myös seuraavia valmisteita:

- hevosille hyväksytyjä erityislupavalmisteita, joissa ei ole edellytystä teuraskieltomerkinnästä
- hevosille hyväksytyjä määräaikaista erityislupavalmisteita ja Fimean julkaiseman luettelon ”Tiettyjä lääkkeitä ja ihmisille tarkoitettuja valmisteita, joita saa määrätyn ehdoin käyttää tuotantoeläimille” sisältämiä, hevosille tarkoitettuja aineita

⁵ komission asetus (EU) N:o [122/2013](#)

⁶ <https://www.ruokavirasto.fi/laakeluettelot>

Erityislupavalmisteiden ja määräaikaisten erityislupien luettelot löytyvät Fimean sivuilta:

http://www.fimea.fi/elainlaakkeet/elainlaakkeiden_erytyisluvat/luettelot_valmisteista_elaimille

- Tiettyt aineet ja rohdokset, joita voidaan toimittaa apteekista ilman lääkemääräystä eläinten lääkintään: Lääkelaitoksen päätös nro [216/01/2002](#)
- Kun hevospassi on eläinlääkärin käytettävissä hoitotilanteessa, hevoselle voidaan lisäksi käyttää EU:n hevoslääkeluettelon lääkaineita. Luettelo löytyy esimerkiksi [Ruokaviraston verkkosivuilla](#)⁷. Eläinlääkäri merkitsee hevospassiin käyttämänsä tai määräämänsä hevoslääkeluettelon lääkkeet, lääkityspäivämäärät, varoajan päättymisajankohdan sekä omat tietonsa.

Teurastuksen varoaika

Varoajalla tarkoitetaan aikaa, jonka kuluessa lääkittyä eläintä ei saa lähettää teurastettavaksi. Varoaika on lääkevalmiste- ja eläinlajikohtainen tai se on määritelty lainsäädännössä. Lääkevalmisteen varoaika kohde-eläimille on määritelty valmisteen myyntiluvassa ja merkitty lääkepakkaukseen. Eläinlääkäri voi määrätä tätä pidemmän varoajan esimerkiksi silloin, kun eläin on saanut ohjeannostusta suurempia lääkannoksia. Tällöin on aina noudatettava eläinlääkärin antamaa varoaikaa.

- Jos hevoselle käytetään jollekin muulle tuotantoeläinlajille tarkoitettua lääkevalmistetta, on lääkityksellä ns. kaskadivaroaika. Hevosien teurastukselle se on vähintään 28 vuorokautta. Jos lääkevalmisteen varsinainen varoaika muulle eläinlajille on pidempi kuin 28 vuorokautta, eläinlääkärin on pidennettävä hevosien varoaikaa ja sen on oltava vähintään yhtä pitkä kuin varsinainen varoaika.
- Hevoslääkeluettelon mukaisen lääkkeiden käytön pakollinen teurasvaroaika on aina 6 kk ja eläinlääkärin on merkittävä lääkitys hevosien passiin, ellei hevosella ole teurastuskiellosta merkintää passissaan.
- Ulkoisesti käytettyjen *ex tempore* -valmisteiden varoaika on 0 vuorokautta, jos ne eivät sisällä DMSO:ta (dimetyylisulfoksidia), jonka varoaika on 28 vuorokautta.

Hevosien hoitoon tarkoitetuista *ex tempore* -valmisteista, joissa olevaa lääkainetta ei ole hyväksytty käytettäväksi tuotantoeläimille, aiheutuu teurastuskielto ja hevoslääkelistan lääkaineista kuuden kuukauden varoaika aiemmin kuvattujen säädösten mukaisesti.

⁷ www.ruokavirasto.fi > viljelijät > eläinten pito > eläinten lääkitseminen > hallittu lääkekäyttö > lisätietoa: [Komission asetus \(EU\) N:o 122/2013](#)

Tiedonantovelvollisuus, kun myyt tai luovutat hevosen

Hevosen omistajan tai haltijan on ilmoitettava hevosen saamasta lääkityksestä eläimen ostajalle tai uudelle haltijalle, jos hevonen myydään tai muutoin luovutetaan varoajan kuluessa.

6. HEVOSEN LÄÄKITYSKIRJANPITO

Hevonen, joka voidaan teurastaa

Omistajan tai haltijan on pidettävä kirjaa hevosen lääkityksistä lääkitsemislain mukaisesti silloin, kun hevosen passissa ei ole teurastuskieltoa.

Ruokavirasto suosittelee, että jokaisella hevosella on oma lääkityskansio tai -vihko, johon lainsäädännön edellyttämät lääkitystiedot kirjataan ja tämä siirtyy hevosen mukana, kun hevonen vaihtaa tallia.

Kirjanpidosta on ilmentävä

- lääkityn hevosen tunnistustiedot
- lääkkeen antopäivämäärä(t)
- lääkityksen aloittaja (eläinlääkäri, eläimen omistaja tai haltija tai näiden valtuuttama henkilö)
- lääkkeen käyttöaihe
- lääkkeen nimi
- lääkkeen määrä
- lääkkeen varoaika
- lääkkeen myyjän nimi (eläinlääkäri tai apteekki)

Eläinlääkärin on aina annettava eläimen omistajalle tai haltijalle kirjallinen selvitys käyttämisestä ja luovuttamisesta lääkkeitä sekä niiden teurasvaroajoista.

Eläinlääkäriltä saatujen lääkitystä koskevien selvitysten ja reseptien tallettaminen kansioon riittää kirjanpidoksi, kunhan niihin lisätään puuttuvat tiedot. Kirjanpitoa on säilytettävä vähintään **viisi** (5) vuotta, vaikka eläin teurastettaisiin ennen sitä.

Apteekkiin määrättyjä reseptilääkkeitä tai sieltä hankittuja reseptivapaita eläinlääkkeitä koskevat tiedot löytyvät eläinlääkärin tekemästä lääkemääräyksestä tai lääkepakkausista.

Tuotantoeläimenä pidettävä hevonen, jolla on teurastuskieltomerkintä

Eläinsuojelulaki edellyttää hoitokirjanpitoa kaikista tuotantoeläiminä pidettävistä hevosista (esim. metsätyöhevonen), myös teurastuskiellossa olevista. Tällöin kirjanpitoa on säilytettävä vähintään **kolme** (3) vuotta.

7. Hevosen teurastaminen

Hevosten teurastamista koskee ns. ketjuinformaatiovaatimus, jolla tarkoitetaan mm. sitä, että hevosen omistajan tai haltijan tulee hevosta teurastamolle lähettäessään toimittaa teurastamolle muiden ketjuinformaatiotietojen ohella tiedot hevosen saamista varoajallisista lääkkeistä. Tietojen tulee olla teurastamolla viimeistään 24 tuntia ennen teurastettavan eläimen saapumista teurastamoon tai ne voidaan toimittaa teurastamoon vasta hevosen mukana.

Lääkitystä koskevien tietojen ohella ketjuinformaation osana teurastamolle toimitetaan myös muita hevosta ja sen pitopaikkaa koskevia tietoja. Tarkemmat ohjeet löytyvät Ruokaviraston internetsivuilta ([ohje 16005/5](#) Elintarvikeketjutietojen toimittaminen ja valvonta). Teurastamolta saa lomakkeen, jota käytetään ketjuinformaation toimittamiseen teurastamolle. Jos sellaista ei ole, myös Hippoksen internetsivuilta löytyy lomake, jota voidaan käyttää ketjuinformaation toimittamiseen⁸.

Ruokavirasto suosittelee, että alle kuuden kuukauden sisällä kolmannesta maasta EU:n alueelle tuotua hevosta ei toimitettaisi teuraaksi.

Hevosen hyväksyminen teurastettavaksi

Teurastamolle otetaan vastaan vain hevosia, joilla on **alkuperäinen hevosen hevospassi mukanaan**. Kopio ei ole riittävä. Hevospassissa ilmoitettavat tiedot eivät korvaa ketjuinformaation osana toimitettavia tietoja, vaan sekä passi että ketjuinformaatiota koskevat tiedot tulee toimittaa teurastamolle.

Hevospassissa on aina oltava lääkitysosio. Jos lääkitys osiota ei ole, teurastamo ei voi ottaa hevosta teurastettavaksi. Lääkitystarran puuttuminen vanhanmallisesta rekisteritodistuksesta tai hevospassista estää teurastamo ottamasta hevosen vastaan teurastettavaksi.

Lisää tietoa hevosen teurastettavaksi hyväksymisestä saa Ruokaviraston ohjeesta [16014/1](#) Teurastettavan hevoseläimen tunnistusasiakirjan tarkastaminen.

8. Dopingvaroaika

Hevoskilpailuja järjestävät yhdistykset (esimerkiksi Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry) ovat määränneet lisäksi monelle lääkkeelle dopingvaroajan, jonka kuluessa hevonen ei saa osallistua kilpailuihin. Eläinkilpailujen antidopingtoimikunta ja hevosalan järjestöt valvovat kilpailusääntöjen mukaista

⁸ http://www.hippos.fi/files/1328/Alkuperätilalta_teurastamoon.pdf

dopingvaroajan noudattamista. Dopingvaroajan pituus voi erota teurasvaroajan pituudesta. Lisäksi eri järjestöjen dopingsäännöissä voi olla eroja. Kansainväliset hevosurheilun keskusjärjestöt valvovat dopingsääntöjen noudattamista kansainvälisiin kilpailuihin osallistuvilla hevosilla.

9. Hevosen hävittäminen

Hevonen voidaan tietyin edellytyksin hävittää koko maassa hautaamalla maahan tai kaatopaikalle. Hevosen ruho voidaan myös hävittää polttamalla hyväksytyssä polttolaitoksessa tai toimittaa käsiteltäväksi sivutuoteasetuksen mukaiseen luokan 2 tai luokan 1 käsittelylaitokseen. Lisää tietoa hevosen hävittämisestä löytyy ruokavirasto.fi-sivulta⁹.

Hevosen omistaja tai haltija toimittaa hevosen passin sen myöntäjälle 30 päivän kuluessa hevosen kuolemasta. Suomalaisten tahojen myöntämät passit toimitetaan myöntäneelle taholle. Jos hevosen passin on myöntänyt muussa EU:n jäsenvaltiossa hyväksytty toimielin, hevosen omistaja tai haltija toimittaa passin Ruokavirasto [o.fi-sivuilta](https://ruokavirasto.fi)¹⁰ löytyvien ohjeiden mukaisesti.

10. Lääkitsemisen valvonta

Eläinten lääkitsemistä koskevan lainsäädännön noudattamista valvovat Ruokavirasto ja aluehallintovirastot. Valvontaviranomaisella on tiedonsaantioikeus, tarkastusoikeus sekä oikeus näytteiden ottamiseen. Eläimen omistajan, haltijan ja eläinlääkärin on annettava valvontaviranomaiselle valvontaa ja tarkastusta varten tarpeellinen apu. Jos todetaan, että hevosta on lääkitty laittomalla tavalla, hevosen omistaja tai haltija vastaa tapauksen selvittämisestä aiheutuvista kustannuksista. Valvontaviranomainen voi ottaa haltuun eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen, jos on syytä epäillä sen sisältävän lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttö on kielletty tai käyttöä on rajoitettu.

Jos hevoselle, jonka passissa ei ole merkintää teurastuskiellosta, on annettu kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on rajoitettu, aluehallintovirasto voi kieltää tällaisen hevosen myynnin sekä sen teurastamisen elintarvikkeena käytettäväksi. Aluehallintovirasto voi myös määrätä hevosen lopetettavaksi sekä sen ruhon hävitettäväksi.

⁹ ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Kuolleet eläimet > Tuotantoeläimet > Hevoset

¹⁰ ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten merkintä ja rekisteröinti > Hevoseläimet

11. Lainsäädäntö

Eläintautilaki [2013/441](#)

Eläinsuojelulaki [247/1996](#)

Komission asetus (EU) N:o [122/2013](#) hevoseläinten hoidossa keskeisten aineiden luettelon laatimisesta eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/82/EY mukaisesti annetun asetuksen 1950/2006 muuttamisesta (hevoslääkelista)

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) [2015/262](#), neuvoston direktiivien 90/426/ETY ja 2009/156/EY mukaisten sääntöjen vahvistamisesta hevoseläinten tunnistusmenetelmien osalta (hevospassiasetus).

Laki eläinjalostustoiminnasta ([319/2014](#))

Laki eläinten lääkitsemisestä ([387/2014](#))

Maa- ja metsätalousministeriön asetus alkutuotannolle elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi asetettavista vaatimuksista (1368/2011; muutos [84/2017](#))

Maa- ja metsätalousministeriön asetus lääkkeiden ja lääkerehujen määräämisestä eläinlääkinnässä (7/EEO/2008)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä ([17/2014](#))

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta ([21/2014](#))

Maa- ja metsätalousministeriön asetus hevoseläinten tunnistamisesta ([222/2017](#))

Valtioneuvoston asetus [1054/2014](#) eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä tai rajoittamisesta eläimille, Valtioneuvoston asetus [22/2015](#) 11 § 2 momentin muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus lääkevalmisteiden henkilökohtaisesta tuonnista Suomeen ([1088/2002](#))

12. Ohjeet ja luettelot

Ruokaviraston ohje [16005/5](#): Teurastettavia eläimiä koskeva ketjuinformaatio

Ruokaviraston ohje [15438/2](#): Teurastettavan hevoseläimen tunnistusasiakirjan tarkastaminen

Fimean ohje [1/2014](#): Eläimelle annetun lääkevalmisteiden haittavaikutuksesta ilmoittaminen

Luettelot eläimille hyväksytyistä vaikuttavista aineista ja valmisteista:

<https://www.ruokavirasto.fi/laakeluettelot>

Liite 1. Hevosen hoidosta vastaavan henkilön muistilista

- hevospassin (tunnistusasiakirjan) säilytys ja lääkitseminen

Hevospassin on oltava aina saatavilla siinä pitopaikassa, missä hevoseläintä pidetään. Passin on oltava hevoseläimen mukana myös kuljetuksen aikana. Vanhanmalliset passit ja muut viralliset tunnistusasiakirjat ovat edelleen voimassa. Jokaisesta tunnistusasiakirjasta tulee kuitenkin aina löytyä kohta, johon hevosen lääkitykset ja mahdollinen teurastuskielto voidaan merkitä.

Pidä hevosen **mukana**, kun eläinlääkäri hoitaa hevostasi.

Pyydä eläinlääkäriä varmistamaan, että hevosesi siru toimii, ellei sinulla itselläsi ole sirulukijaa. Omistaja tai haltija vastaa siitä, että siru on luettavissa.

Ellet ole hevosen omistaja, **varmista** hevosen omistajan kanta hevosen lääkitykseen muilla kuin tuotantoeläimille hyväksytyillä lääkkeillä

Hevosen tunnistusasiakirjaan merkitty ilmoitus, joka kieltää hevosen teurastaminen elintarvikkeena käytettäväksi, on lopullinen.

Kun teurastuskieltomerkintä tehdään, omistajan tai haltijan on toimitettava **tieto teurastuskiellosta tunnistusasiakirjan myöntäjälle** tietokantaan merkitsemistä varten **14 päivän sisällä**.

Pidä kirjaa hevosen lääkityksistä. Kirjanpidosta on ilmentävä:

Hevosen tunnistustiedot

Lääkkeen antopäivämäärä(t)

Lääkityksen aloittaja (eläinlääkäri, omistaja tai haltija tai näiden valtuuttama henkilö)

Lääkkeen käyttöaihe

Lääkkeen nimi

Lääkkeen määrä

Lääkkeen varoaika (tai tieto siitä, että hevosella on passissa teurastuskielto)

Lääkkeen myyjän nimi (eläinlääkäri tai apteekki)

Kirjanpitoa on säilytettävä elintarviketuotantoon kelpaavasta hevosesta 5 vuotta ja muista tuotantohevosista, joilla on passissa teurastuskielto 3 vuotta.

Hevosen alkuperäinen passi on oltava **mukana** vietäessä hevonen teurastamolle. **Huomaa**, että lääkitystarran puuttuminen vanhanmallisesta rekisteritodistuksesta tai hevospassista estää teurastamoä ottamasta hevosen vastaan teurastettavaksi.

Liite 2. Eläinlääkäriin muistilista

Muistuta, että hevosen passi tulee olla mukana, kun hevosta hoidetaan.

Tarkasta sirulukijalla, että hevonen ja passi vastaavat toisiaan.

Tarkasta, onko hevosen passissa merkintä teurastuskiellosta.

- Jos teurastuskieltomerkintää ei ole, merkitse hevoslääkeluettelon lääkkeet passiin.
- Jos käytät teurastuskieltoa edellyttäviä lääkkeitä eikä teurastuskieltomerkintää ole passissa, hevosen omistajan tai haltijan on hyväksyttävä tällainen lääkitys.
Tee teurastuskieltomerkintä hevosen tunnistusasiakirjaan ja allekirjoita merkintä.
Muistuta, että omistajan tai haltijan on toimitettava tieto teurastuskiellosta tunnistusasiakirjan myöntäjälle 14 päivän sisällä. Jos on kyse Hippoksen tietokannassa olevasta hevosesta, hevosen pitäjä ja eläinlääkäri voivat sopia, että eläinlääkäri merkitsee tiedon teurastuskiellosta Heppa-järjestelmän kautta.

Anna viipymättä kirjallisesti tiedot käytetyistä ja jatkohoitoon luovutetuista lääkkeistä omistajalle tai haltijalle.

Varmista, että omistaja tai haltija osaa antaa lääkkeet oikein ja ohjeitasi noudattaen.

Muistuta omistajan tai haltijan velvollisuudesta pitää lääkityskirjanpitoa.